

VII. Mesés Históriák Szövegértési verseny 5-6. osztály

A VARJÚKIRÁLY

Volt, hol nem volt, hetedhét országon is túl, még az üveghegyeken is túl, volt egyszer egy szegény ember. Ennek a szegény embernek nem volt egyebe, mint egy kicsi földeskéje meg két kicsi tehene. Ezzel a két tehénnel szántotta a földjét, ez adott este, reggel tejet. Így élt a szegény ember a feleségével s a sok gyermekével.

Egyszer, amint a szegény ember szántogatott, csak odahajt nagy sebesen egy hatlovas hintó, abban a hatlovas hintóban a varjak királya, s azt mondja:

- Hallod-e, te szegény ember, add nekem a két tehénkédet, becsületes árát adom, de még többet is, mert a katonáim három nap óta nem ettek egy befaló falást sem, s mind elpusztulnak, ha húst nem szerzek nekik.

Mondja a szegény ember:

- Nem kell nekem pénz, felséges királyom, adjon nekem tehénért tehenet. Nem tudok én élni tehén nélkül.

- Adok én akármit - mondta a király -, csak most add ide a teheneket a katonáimnak. Aztán, ha megették, gyere csak a váramba. Innét északra van, fekete vár a neve, ott megtalálász engem.

Azzal a varjúkirály elvágtatott hatlovas hintáján. Hát jöttek a katonái, mint valami fekete felleg, éktelen káromgással, leszállottak a földre, ott a szegény ember szeme láttára diribről darabra tépték, szaggatták a tehenecskéket, még csak egy porcikájukat sem hagyták meg.

A varjak aztán elrepültek, de a szegény ember nem ment haza tehén nélkül, hanem indult a varjak után, ment abban az irányban, amerre elrepültek.

Ment, mendegélt a szegény ember, hegyeken, völgyeken át, erdőkön, mezőkön keresztül, hegyen ki, lejtőn be, erdőből ki, erdőbe be. Aztán keresztül rengeteg nagy pusztaságokon, de sem házat nem talált, sem embert nem talált. Ami kicsi kenyere volt a tarisznyában, az is elfogyott. Nem tudta már, merre facsarodjék. Majd meghalt étlen-szomjan.

Hanem amint ment a nagy pusztaságban, egyszerre mégis valami gyenge világosságot vett észre. Megy arra, oda is ért, s hát három pásztorember heverész a tűz körül, s főzik egy nagy bográcsban a gulyáshúst. Köszönt is a szegény ember illendőképpen, a pásztoremberek fogadták, aztán kérdi:

- Ugyan bizony, nem hallották-e kigyelmetek hírét a fekete várnak?

- De bizony hallottuk - mondják a pásztorok -, ottan lakik a varjúkirály, mi is az ő cselédjei vagyunk. Meg is mondotta nekünk, hogy ha ilyen meg ilyen szegény ember jár erre, jól megtraktáljuk, s igazgassuk el a fekete vár felé. Talán bizony kend ez a szegény ember?

- Én volnék - mondja a szegény ember.

- No, ha kend, heveredjék le mellénk. Van itt kenyér, gulyáshús, de még bor is. Egyék, igyék. Ne éhezzék, mint otthon.

Esznek, isznak, aztán jót alusznak, s reggel a pásztorok útbaigazítják a szegény embert, hogy csak menjen ezen meg ezen az úton, majd a fekete várra talál.

Ment, mendegélt a szegény ember, s estefelé a varjúkirály csikósainak a tanyájára ért. Azok is jól megtraktálták, mikor megtudták, ki s miféle ember. Harmadnap a varjúkirály kondásaival találkozott. Megtraktálták azok is magyarosan, paprikás szalonnával s malacpecsenyével. Aztán beállították a szegény embert az igazi útba, hogy csak menjen, mert már nincs messze a varjúkirály vára. Hanem előbb adtak neki egy baltát, s megmagyarázták, hogy jól nyomja a fekete vár falához, hogy szikrázzék, mert a fekete vár pulykalábon forog, s ha valamiképpen meg nem akasztja a forgásában, bizony nem jut a király elé világéletében.

No még mondtak egyebet is a kondások. Azt mondták:

- Vigyázz, te szegény ember, mert a varjúkirály olyan jó szívvel lát, mintha az édes testvére volnál. Ad neked akármit, amit csak szíved kíván, de ha a világ minden kincsét kínálja is, semmi egyebet el ne fogadj, csak azt a kicsi sódarálót, amelyik a szobájában van, éppen az ágya fejénél.

Megköszöni a szegény ember a jó tanácsot, elmegy, s addig meg sem áll, míg a fekete várhoz nem talál. Hát, halljatok csudát! forog a fekete vár egy pulykalábon, mint a veszedelem. Forog oly sebesen, hogy nem látott rajta a szegény ember sem kaput, sem ablakot. Pedig volt rajta ezer is, ha nem több. Odamegy a szegény ember, a kőfalnak nyomja a baltáját, hogy csak úgy szikrázott. Hát meglassúdik a vár forgásában, a kicsi balta beleakad a kapuba, felfeszíti, s hopp, beugrott rajta a szegény ember. Aztán ahogy benn volt, a vár forgott tovább, mint a szél.

Megy fel a szegény ember a palotába, a varjúkirály már messziről jön elébe, fogadja nagy örömeződéssel, leülteti maga mellé az aranylócára. Aztán asztalhoz ülteti, s ím,

az asztal csak megterül magától, s mindenféle drága étel, ital kerekedik rajta. A szegény ember csak ámult-bámult, nem tudja, hogy mi a csoda lehet az. Rajtuk kívül senki nem volt a szobában, mégis volt minden jó, megenni való.

No, még ilyen élete nem volt a szegény embernek világeletében. Eltelt egy nap, eltelt kettő. Hanem a harmadik nap a szegény embernek nem esett jól sem étele, sem itala. Elkezdett sóhajtozni:

- Hej, istenem, istenem, én itt dúskálok a sok minden jóban, s ki tudja, mennyit sírnak-rínak otthon az én gyermekeim!

Mondja is a királynak:

- Felséges királyom, ha meg nem sérteném, hazamennék, mert tudom, hogy otthon éheznek a gyermekeim.

- Jól van, szegény ember, eredj. Csak mondd meg, mit adjak neked azért a két tehénkéért, mert igazán nagyon jót tettél akkor velem.

- Nem kívánok én sokat, felséges királyom, csak adja nekem azt a sódarálót, amelyik az ágya fejénél van.

Nagyot kacag a varjúkirály:

- Ugyan bizony, mit gondolsz, te szegény ember, mi hasznát vennéd te annak?

- Sok hasznát venném én, felséges királyom. Sót örölnék rajta magamnak és másnak, meg egy kicsi kukoricát.

- Hallod-e, te szegény ember, ne bolondozz, neked adom azt a gulyámat, amelyet errefelé jöttödben láttál.

- Hát én azzal mit csináljak, felséges királyom? Az sincs, ahova rekesszem, s még azt hinnék a faluban, hogy valahonnét elhajtottam.

- Jól van, ha nem kell a gulya, adok neked hat szekér aranyat.

- Ó, felséges királyom, nem nekem való az a tenger sok pénz. Még azt hinnék otthon, hogy megöltem valakit. Vagy talán haza sem tudnám vinni, elrabolnák tőlem az úton.

- Hiszen ha csak ez a bajod, adok én melléd katonát.

- No, bezzeg a felséged katonái - kacagott a szegény ember -, hisz egy tyúk is elkergeti azokat!

- Úgy? No, majd meglátod mindjárt.

Azzal belefűjt egy sípba, s mindjárt beröppent az ablakon egy varjú. Ott abban a helyben keresztülbucskázott a fején, s olyan derék, szép szál legény lett belőle, hogy csupa csuda.

- Látod, szegény ember, ilyenek az én katonáim. - Aztán csak intett a katonának, az keresztülbucskázott a fején, ismét varjú lett belőle, s elrepült.

- Én mégis arra kérem felségedet, hogy adja nekem azt a sódarálót, amelyik az ágya fejénél van.

- Hallod-e, te szegény ember, neked adom minden jószágomat, csak a sódarálót ne kívánd.

De beszélhetett a király, ígérhetett akármit, a szegény embernek nem kellett egyéb a sódarálónál.

- Na, jól van, te szegény ember, neked adom, mert megígértem, hogy azt adok, amit kívánsz. Hát tudd meg, ha már a tiéd lesz a sódaráló, hogy sem sót, sem kukoricát nem kell ezzel darálni, hanem csak gondolnod kell akármit, s minden kívánságod abban a szempillantásban teljesedik. Csak azt kell neki mondanod: Derülj, édes darálókám! Amikor meg azt akarod, hogy ne járjon tovább, csak azt kell mondanod: Borulj, édes darálókám!

Elbúcsúzik a szegény ember a királytól, s viszi a darálót, s ahogy ment visszafelé, jól megtraktálta a kondásokat, csikósokat s a gulyásokat. Aztán elbúcsúzott tőlük, ment tovább erdőkön, mezőkön átal. Ahol elfáradt s megéhezett, leült, s szólt a darálónak: Derülj, édes darálókám! S mindjárt terített asztal ugrott elő, volt étel, ital bőven.

Egyszer amint ment, mendegélt egy nagy erdőben, leül egy fa alá, s szólítja a darálót: Derülj, édes darálókám! S ím, abban a szempillantásban asztal terül, s az asztal mellé honnét, honnét nem, egy nagy, zsíros bundás ember került.

"Hát ha bizony itt van, hadd legyen itt - gondolta magában a szegény ember -, úgymint meguntam már, hogy mindig egyedül egyem s igyam" - s kínálta nagy erősen:

- Egyék-igyék, földi, van itt minden elegendő.

No, esznek-isznak, lakmároznak. Egyszer csak azt mondja a zsíros bundás ember:

- Hiszen ez a sódaráló is ér valamit, hanem sokkal többet ér az én botom. Ennek csak azt kell mondani: Üssed, üssed, botocskám! - s leüt ez a lábáról embert, állatot, nem egyet, de százat, nem százat, de ezret, még annál is többet.

Elkezd biztatni a szegény embert, hogy cseréljenek. Mondja a szegény ember:

- Nem kell nekem az a bot, földi, nem akarok én senkit megverni.

De addig beszélt, hogy így meg úgy, hogy a szegény embert kiforgatta az eszéből. Gondolta magában; mégiscsak jobb lesz, ha odaadja a sódarálót, mert még agyonvereti a botjával, s úgylis az övé lesz.

Mindjárt kezet csapnak, cserélnek. De ahogy cseréltek, a szegény ember mindjárt megbánta. Kérte szépen a zsíros bundás embert:

- Adja vissza, földi, legalább egyszer hadd tartsam jól a gyermekeimet.

De a bundás ember azt sem mondta, hogy befellegzett, elindult a sódarálóval.

- Hiszen mindjárt visszaadod - gondolja magában a szegény ember, s szól a botnak:

- Üssed, üssed, botocskám!

De a bot nem mondatta kétszer, elkezdett táncolni a bundás ember hátán. Úgy elagyabugyálta, hogy a bundás ember jó szívvel visszaadta a sódarálót, nekihagyta a botot is, csak ne bántsa többet.

Hazamegy a szegény ember nagy örömmel.

Hiszen csakhogy hazajött. A felesége, a gyermekei ki voltak éhezve, alig állottak a lábukon.

- Na, feleség - mondja a szegény ember -, többet nem éheztek.

- Hát ugyan mit hozott? - kérdi az asszony.

- Ezt a sódarálót, feleség.

- Ó, hogy az istennyila üssön a kend dolgába - mondta az asszony -, hát ezért adta el a két tehenet?

- Lassan a testtel - mondta a szegény ember -, várd meg előbb, hogy mit tud ez a sódaráló.

Leteszi a szegény ember a sódarálót a szoba közepére, s szól neki: Derülj, édes darálócskám! S hát abban a szempillantásban egy hosszú asztal kerekedik a szobában, s tele az asztal étellel, itallal rogyásig. Leülnek az asztal mellé az ember, az asszony, a gyermekek. Esznek-isznak, s virágos kedvük kerekedik, s nagyot rikkant a szegény ember:

- Hej, csak cigányok volnának itt, milyen nótát húzatnék én mindjárt!

Még jól ki sem mondja, tizenkét cigány pottyán a szobába, s húzzák a nótákat, hogy zeng belé a falu.

De bezzeg jöttek a népek mindenfelől csudalátni. Aztán akik befértek, bekerekedtek a szobába.

Ettek-ittak, táncoltak azok is. De úgy megtelt a szoba, hogy egymás hátán nyüzsögtek.

- Hej, de kár, hogy nem nagyobb ez a ház! - mondja a szegény ember.

Ahogy ezt mondja, akkora gyémántpalota kerekedik a viskó helyébe, hogy a király palotája cigányputri volt ahhoz.

No, híre megy ennek a csudának az egész országban. Hallja a király is, s bezzeg nem volt maradása. Fölkerekedett az udvarbéli népekkel, hadd lássák a szegény ember gyémántpalotáját.

Hát odamegy a király s a sok úri nép, a szegény ember meg fogadja nagy örvendezéssel, s csak szól a darálónak, mindjárt terült asztal s azon annyi mindenféle drága étel és ital, amennyit a király sem látott életében.

No, esznek-isznak, vigadoznak, hát egyszer csak eljön egy küldönc, nagy pecsétetes levelet hoz a királynak. Olvassa a király, kékül, zöldül, fehéredik. Hej, nemhiába változott meg a színében, mert az volt írva a levélben, hogy jön a török császár minden népével, s úgy elpusztítja az országot, hogy kő kövön nem marad, s még a szopós gyermeknek sem kegyelmez. Kérdi a szegény ember:

- Ugyan bizony, felséges királyom, ha meg nem sérteném, mi szomorú hír van abban a pecsétetes levélben?

- Ne is kérdezz, szegény ember, úgysem tudsz te rajtam segíteni. Jön a török császár rettentő nagy sereggel, s még a szopós gyermeknek sem kegyelmez, az van ebben a levélben.

- No bizony, ha jön - mondja a szegény ember -, itt is hagyja a fogát.

- Mit beszélsz, te szegény ember?

- Én azt, felséges királyom, hogy a török császárt minden katonájával elpusztítom még ma.

- Bizony, ha elpusztítod, te szegény ember, három leányom van, s azt a te három legényfiadnak adom, mert ha jól emlékszem, három fiad vagyok.

- Hát csak maradjon itt, felséges királyom - mondta a szegény ember -, egyenek s igyanak, a többit bízzák rám.

Vette a botját, s egy szempillantásra ott volt a csatasíkon. Már fel is voltak állítva a katonák szépen. Erről a király katonái, arról a török császár katonái.

Na, nem sokáig állottak, mert egyet szólott a szegény ember:

- Üssed, üssed, botocskám!

Haj, elkezdett a bot táncolni! Ütötte fejbe, hátba, ahol találta a török császár katonáit. Úgy hullottak, mint a kéve, még hírmondó sem maradt belőlük. Azzal a szegény ember szépen megfordult, hazament, s jelentette a királynak, hogy most már ehetik, ihatik békén, míg a világ s még két nap, tudom, nem jön ellenség az országába.

Bezzeg a király is szavának állott, s másnap mindjárt megtartották a lakodalmat. A három királykisasszony felesége lett a szegény ember három legényfiának. Ez volt csak a lakodalom! Táncolt még a sánta koldus is, táncoltam én is, menjetek oda, s táncoljatok ti is.

Itt a vége, fuss el véle!

